

ОЛЬГА САЛІПА

821.161.2
С 16

С 1208622

ДЕРЕВО РОДУ ДИКІ ПАРОСТКИ

КНИГА 1

Від переможниці конкурсу
«КОРОНАЦІЯ СЛОВА»

КСД

1945 рік

Петро збирався повільно. Хоч на вулиці пекло сонце, відстав зі скрині кожуха і накинув на плечі. Оглянув хату. Що взяти із собою? А як відберуть? Знайшов очима образ, у раму якого була заплана фотокартка — він, Сабіна і троє їхніх дітей. Поклав до кишені, але, подумавши, повернув Сабіні.

— Як прибуду на місце — напишу тобі листа. А ти мені цю картку вишли, — говорив спокійно.

Сабіна не плакала. Відколи по нього прийшли, жінка ніби оніміла — мовчала і кліпала величезними очиськами, що навіть тепер, у майже сорок, не втратили свого вогню.

Служиві перетрясали кожен закапелок у хаті — шукали старі документи чи якісь інші докази. Щодо цього Петро був спокійний: нема дурних, у хаті все чисто. Але цим — глянув на енкаведистів — доказів не треба. Як уже вирішили забрати — то надія марна.

— Бистреє, — солдат простягнув рушницю, щоб штовхнути Петра в плечі. Петро розвернувся до нього обличчям і спокійнісінько глянув у вічі. Рука енкаведиста в останню мить послабла, і штурхана не сталося. Натомість той відвів очі, ніби то його, а не Петра, арештовують.

Петро окинув поглядом хату: тут він народився і виріс, тут відгуляли його весілля, тут вони із Сабіною зачинили й народжували дітей. Сюди до нього ходили хлопці на розмову. Більше не прийдуть. Їх усіх всипали¹. Куди його

¹ Всипали — видали сховок (повстанський жаргон). — Тут і далі прим. авт.

далі — ніхто не казав. Добре, що поки хоч не били — не встидно перед донькою і синами.

Усі троє дітей сиділи на вулиці біля криниці й розглядали дядьків у формі, що перевертали подвір'я догори дригом. Найстарша, п'ятнадцятирічна Наталка, «цікала» до малих братів, коли ті починали нити. Хлопці — Степан та Іван, яким лиш тиждень тому в один день виповнилося шість і сім років, — сиділи поруч і мотилися ногами, потерпаючи від палючої спеки.

— Маму слухайтеся, — Петро вийшов у двір, погладив хлопців по головах, — і Наталку.

Глянув на доньку й аж здивувався: раніше не помічав, як вона виросла. Це ж Наталці вже п'ятнадцять — дівка. Скоро і свати підуть. Якщо... Це «якщо» Петро гнав з голови всіма силами. Несміливо поклав важку долоню доньці на плече. Та аж стрепенулася від несподіванки — між ними ніколи не було особливої ніжності, і тепер Петро себе за це картав. Він сам не мав сестри й ніколи не бачив, як би то батько міг показати свої почуття доньці.

Іван і Степан тим часом змуджено розглядали свої босі ноги. Чи відчували вони, що робиться, чи були ще до того замалі, але Петро, піддавшись ніколи раніше не знаному пориву, взяв руками їхні голови, звів разом і поцілував по черзі.

— З жінкою я попрощатися можу? — з докором глянув на енкаведиста, що приготувався до конвою. Той кивнув і опустил зброю.

На поріг вийшла Сабіна. У довгій квітчастій спідниці й сорочці, дрібно вишитій простеньким узором біля ший. Ніби на свято зібралася. Петро замилувався: його жінка, його. Навіть тепер не показує страху. Ні сльозини

не зронила. І дивиться тими чорними очиськами з-під густих брів, як цариця.

Простягнув руку, просячи підійти. Сабіна ступила надвір і стримано притислася до Петрових грудей. Чув, як билось її серце. У якусь мить навіть здалося, що те серцебиття стало в них одне на двох. Чоловік повільно, ніби розтягуючи ту хвилину, торкнувся губами її скроні.

— У криниці сховок, — прошептав самими губами. — Купиш коня. Тільки не зразу.

— Отставіть шептатся, — штовхнув його в спину конвоїр. — Долгіє прощання — лишні сльози, — підморгнув таким же служивим, як і сам. — Єщщо наплачетеся, — розреготався, аж у кутиках рота проступила сліна.

Петро закинув на плечі клунок з чистою білизною, поправив кожуха, який на сонці став ніби розпечене залізо, і обернувся обличчям до річки.

Якраз навпроти його хати, по той бік Збруча, на горбі, було добре видно невелике обійстя з клаптем городу. Там, спершись на стіну, хтось стояв. Здавалося, очей не зводив із того, що діється через річку.

— Не брат ти мені, енкаведистська суко, — плюнув у той бік Петро.

Іванко і Степанко, вперше почувши від батька лайку, хихикнули.

Післямова

Десь у кінці XIX століття мій прапрадід Іван Стус нелегально перейшов Збруч з російського на австрійський бік, почавши нову історію моєї родини.

Його син, мій прадід Петро, який став прототипом Петра Луцика, міг би розказати щось інше і про навчання в гімназії, і про службу в Галицькій армії, а потім — у польській, і про ОУН-УПА в тих краях. Якби не помер дорогою до таборів Сибіру... Усе, що я знаю про ті часи, — від його дружини, моєї прабабки Варвари — сильної жінки, що сама виховала мого дідуся, не дочекалася з таборів чоловіка, але дочекалася звіди повернення старшої доньки, яку засудили ще майже дитиною за те, що була зв'язковою УПА.

Мій дідусь до самої смерті зберігав батькові листи, які той писав дорогою на заслання. Ось один із них:

«Мої найдорожчі Дружинно, Олю і тії, Коханій Андрійку!

Повідомилю Вас, що живу і помалу приходжу до здоров'я. Дуже хотів би знати, що з Вами, чи здорові, чи вдома, чи господарюєте, що тримаєте.

Однак тепер не відписуйте, бо я поїду десь лише як ви-здоровіно. Тут десь є Павло Зівчарик Марійчин, лежить хорий... Однак я ще з ним не збачився, а дуже хотів би з ним бачити, бо зі мною нема нікого з близьких.

Мене боліли ноги, була цинга, але вже жити легше. Як я надам сталий адрес, то опишіть мені все про Вас же життя.

Я зараз над морем, над Тихим океаном, гарні околиці туди. Та я хорий, і мене то не пишуть.

Наразі не пишу багатьом і вже писав до вас два листи з Харкова 3 червня і 23 липня з бучини Находка.

Здоровлю Вас і цилію... і сердечно усю Родину — швагрів і сестру, Діда і їх рідню і усіх добрих знайомих. Андрійкови бажаю з початком шкільного року всього добра та прошу его, щоб добре вчився в школі і щоб слухав Маму і Олі.

Ваш незабутній Муж і Батько Петро Стус.

Не забувайте про мене!»

Велика історія пишеться долями маленьких людей. Не забуваймо!

ДИКІ ПАРОСТКИ. ПОЧАТОК

Кінець ХІХ століття. Двоє братів, Богдан та Іван, колись захопилися однією жінкою — повією Магдою. Минули роки. І вже Іванові сини, Петро й Семен, спалахують таємною жагою до однієї дівчини Сабіни. Час великих історичних зламів і громадянських війн. На полі битви проливається українська кров у бою під Крутами. Петро стає до лав Галицької армії. Семен страждає від мук нерозділеного кохання та ненависті до власного брата, поки не зіштовхується з колишньою коханкою батька — тією самою фатальною блудницею Магдою. У серці народжується заборонена пристрасть. За спинами братів чатують НКВДисти та зрадники, країна здригається від доленосних подій. Крізь тонкий серпанок прорвуться темні гріхи батьків і синів — помилки, які спокутувати дітям дітей. Історія, що почалася з ненависті, триватиме ще не одне покоління.

bookclub.ua

ISBN 978-617-12-9793-7

9 786171 297937